No. 128. 1835.

BREDASCHE COURANT,

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 31 Mei en 1 Junij.

NEDERLAND.

BREDA, den 30sten Mei.

Bij Hoogstdezelve is benoemd tot hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen te Groningen de heer *J. W. Emmens*, thans hoogleeraar in [illegible] bekwaamheden tot [illegible] bevorderd.

Bij Hoogstdezelve is benoemd tot griffier van Opperlandsgerecht in [illegible], en tot regter-plaatsvervanger in de regtbank van eersten aanleg te Leiden Mr. *C. N. van Puttkamer*.

Aan den kapitein à la suite van het 1ste bataillon veld-artillerie, *Pieter Hendrik*, graaf *van Limburg Stirum*, is pensioen verleend en tevens eervol ontslag uit zijnen [illegible] van adjudant van Z. K. H. prins *Frederik der Nederlanden*, als generaal der artillerie, zijnde van hunnen tijdelijken rang van majoor toegestaan.

Bij Hoogstdezelve is den kloeking in weder dagen bepaald, dat de zee-officieren, subalterne en bijzonder-generaal, bij dienstbrieven, tot nieuwe[illegible] [illegible] worden, daaronder begrepen de[illegible] welke tijdelijk bij het koninklijk instituut voor de marine te Medenblik tot het geven van instructien zijn of zullen worden geplaatst, als ook de adjudanten, die met gembarkeerd zijn, dat dubbel vast traktement zullen genieten, zoo hunnen rang verbonden.

Ook heeft Hoogstdezelve bij een belangrijk genomen besluit, met wijziging van een vroeger in 1826 genomen, waarbij aan de [illegible] officieren en verdere manschappen van [illegible] vergund om een derde gedeelte hunner te verdienen [illegible] bloedverwanten at te staan, op eene meer voldoende wijze voorzien in de behoeften der minvermogende betrekkingen van den zeeman.

Bij een nader besluit heeft Z. M. [illegible] regelement voor het corps der verhoogde officieren der landmagt in Nederlandsch-Indië, [illegible] revolutie van den 25sten Januarij 1834, [illegible] Majoor-Generaal Commissaris-Generaal dier bezittingen van denzelven [illegible] geene terugwerkende kracht zal hebben ten [illegible] officieren, die voor den 15den January 1835 zijn gepensioneerd.

Bij dat besluit heeft Hoogstdezelve goedgevonden te besluiten, dat de wedstrijd in de graveerkunst bij de Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam, wanneer het noodzakelijk mogt geoordeeld worden dat die in 1835 niet plaats hebben, niet op dezelfde wijze als vroeger zal worden vastgesteld, maar alleen tot bekoming van eene jaarlijksche toelage voor den prijswinnaar, gedurende vier jaren, aldaar te landen te genieten, onder verpligting, om, gedurende dien tijd, eene min of meer belangrijke gravure, volgens een opgegeven onderwerp, te vervaardigen, met toezegging van eene buitengewone belooning, wanneer de bewerking aan de verwachting beantwoordt. Het bedrag dier jaarlijksche toelage, even als dat van eenen tweeden prijs of accessit, zal door den minister van binnenlandsche zaken, met overleg van den raad van bestuur dier akademie, worden bepaald.

Op de Dingdag te Rotterdam door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehoudene veiling van specerijen is wederom alles wel verkocht geworden.

Volgens berigt uit Hamburg was de Nederlandsche gezant aan het Russische hof, baron *van Heeckeren*, voornemens den 24sten Mei over Pruisenland naar Petersburg te vertrekken.

De koning van Denemarken is voornemens den 10den Junij eene reis door zijne Deensche landen te ondernemen, en zoude den 15den Julij te Kopenhagen terug zijn.

Het dagblad van Dusseldorp van den 27sten Mei berigt, dat de Nederlandsche stoomboot-maatschappij, niet tevreden met de bevordering van den handel met Duitschland door de thans bestaande gemeenschap worden, maatregelen heeft genomen, opdat, te rekenen van den 1sten Junij dezes jaars, eene regtstreeksche stoomvaart tusschen Dusseldorp en Rotterdam plaats hebbe. De daartoe gebruikt wordende stoombooten zullen wekelijks eenmaal van Rotterdam, over Arnhem, te Dusseldorp aankomen, en in éénen enkelen dag van [illegible] naar Arnhem, naar Rotterdam terugkeeren. [illegible] dagelijks tusschen Dusseldorp en Elberfeld dagelijks [illegible] zoodanige, zoo uitmuntende [illegible] dat [illegible] dagelijks [illegible] 55 [illegible] 83, de jongste 48 jaren oud. De Paus is 73 jaren oud. Hij overleefde zijn 12 patriarchen. De geheele Roomsche kerk wordt door 671 bisdommen, vertegenwoordigd, van welke op dit oogenblik verscheidene [illegible] De tegenwoordige Paus heeft [illegible] bisdommen daargelaten, onmiddellijk over in België, den [illegible] Westfalen, [illegible] Vereenigde Staten en over in het koningrijk Napels. [illegible] Amerikaansche tijdschriften, meldt, dat de kapitein *Stribling*, [illegible] het bakenlijk *Manhagen*, op de reis van Van Diemens [illegible] naar [illegible] op een [illegible] [illegible] Nieuw-Zeeland, [illegible] gelukte [illegible] [illegible] [illegible]

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (29 *Mei*) waren de fondsen als volgt genoteerd: Belg. 100⅝; O. Metall. 101½; Nap. rent. 91½; Spanje *Guebhard* 46; Perpet. 45⅝; Certes te L. 41¾, 42¼; Id. Coupons 24½; Uitgest. 18½, ¾; Braz. 86.

DUITSCHLAND

FRANKFORT, den 27sten Mei.

Uit Petersburg wordt gemeld, dat de grootvorst [illegible] 17den dezer van daar naar Berlijn was gereisd (alwaar hij reeds is aangekomen). De keizer en de keizerin bevonden zich nog steeds te Moskou. De nieuwe Russische gezant aan het Fransche hof, de heer *van der Pahlen*, was den 15den naar Parijs vertrokken.

— Volgens berigten uit Pruissen, is de Russische vice-kanselier de graaf *Nesselrode*, voornemens om naar Karlsbad te gaan en aldaar de baden te gebruiken. Later zou hij zich naar Kalisch begeven, alwaar verscheiden aanzienlijke staatslieden zullen bijeenkomen. De koning van Pruissen en de keizer van Rusland zullen in Julij bijeenkomen. Deze bijeenkomst kan, meent men, in den tegenwoordigen tijd, daar de oorlog in Spanje eene andere wending genomen heeft, van groot belang zijn. Zij zal alsdan, zoo schrijft men uit Pruissen, de zaehogendheden nopen, om het Spaansche geschil met bedachtzaamheid te behandelen; en wanneer er van eene werkelijke tusschenkomst zake mogt zijn, (hetwelk nog onwaarschijnlijk is, omdat men wel weet, hoe zij begonnen, maar nietzoo zij geëindigd kan worden) haar weerhouden, om willekeurig en op goed geluk hierbij te werk te gaan.

— Den 24sten dezer heeft in het naburige Holzhausen, tot het groot-hertogdom Hessen behoorende, eene zeldzame plegtigheid plaats gehad. De Pastoor van de Roomsch-Katholijke gemeente aldaar heeft, met de leden zijner gemeente, de protestantsche geloofsbelijdenis afgelegd. Zij zijn, daarop gezamenlijk in den schoot der protestantsche kerk opgenomen. Door de aan alle kanten toegevloidene menigte heeft de plegtigheid in het open veld moeten verrigt worden.

— Men verwacht, dat de steden, nabij Frankfort en Nassau zich met het zoogenaamde Duitsche tolwezen- en handelsverbond zullen vereenigen. Den 22den dezer is te Berlijn is getekend geworden.

De commissie van de 2de kamer der Badensche standen met het onderzoek belast wegens de toetreding van het Groot-Hertogdom tot het groote Duitsche tolwezen, heeft reeds den 24sten hare zaak zitting gehouden en zende hij in de volgende week haar rapport uitbrengen.

— Het antwoord van de Badensche regering aan het kanton van St. Gall, op dien besluit wegens het verbod aan de ingezetenen van het laatstgenoemde kanton, om in het kanton te worden toegelaten, is thans bekend geworden. Daarbij wordt, aan het slot gezegd, dat de regering van Baden sich voorgenomen had, kennis te nemen van het besluit van St. Gallen den 24sten mei, en voor den tegenwoordigen niet besloten was tot andere of dergelijke maatregelen daartegen te nemen, dan het dien aan de overweging over te laten, voor wie de beklagenswaardige stoornis der nabuurschappelijke betrekkingen door de jongste verordening veroorzaakt, de nadeeligste gevolgen zoude hebben.

— Te Weenen waren den 21sten Mei genoteerd: Metall. 102⅛; 4½ 98⅝; Bankactien 1343.

De kracht van het voorbeeld.

Aan het ministerie Peel komt de eer toe, dat het de leerstoffen heeft omgewend, die aan den onmenschelijken burgerkrijg in Spanje een weldadig einde te brengen, en dat het tot die zending eenen persoon heeft weten te kiezen, die tot eenen gelukkigen uitslag voorzeker veel heeft toegebragt. Hare regeringsmaatregelen, die in hare vormen alleen het heil der volkeren beoogden te bevorderen, hebben, buitendien zij anderen breed voorgelicht en overtuigende toon gevraagd aan de edelmoedige gezindheden, van harte behartiging van algemeen menschengeluk, vooral van hare hartelijke belangstelling, en het verdelgen der ellende, welke, zoo niet door deze, dan toch door eene andere oorzaak, ten minst niets toegebragt, om die ellende, welke geheel Europa beroerde, te doen ophouden. Een Tory-ministerie, dat met alle zijne pretentiën van overdreven zoude gezeteld zijn op de vooroordeelen, die in de harten der lijdende menschheid schuilen, zoude zijne wilde zijnen, zoo het al niet van zich zelven zoude de oorzaken van den strijd doen ophouden, omdat het niet openlijk een heilig regt verguizen, maar ook geene supremacie over zijne medeburgers zoude uitoefenen; begreep zoo ook de meening van het volk, en zoo zijn werk met een gelukkig einde bekroond. Die overwinning behaald door het ministerie Peel, verleent derzelfs val, [illegible] voor derzelfs drogredenen gehalte dan de schoonste lofredenen. — Dat voorbeeld (waarschijnlijk *nu* reeds te laat) predikte onlangs de bekende Vrijheer von Gagern der Hessische Stendenvergadering ter navolging aan; en hij beweerde dat, alschoon aan Hooger Magt het uitoefenen van het redmiddel toekwam, het aan de Natie moest verbleven, zijne, om den wensch [illegible] die middelen aangewezen, [illegible] herinnerde hij aan de Vergadering deze woorden van [illegible] *chaque Nation doit honorer ou pratiquer et à la [illegible] de ses pères, de tout ce qui est en son pouvoir.*" (Dat [illegible] naar vermogen, het hare moet toebrengen tot het [illegible] en de [illegible] der overige. Hij [illegible] daarop te wijzen, dat deselfde schrijver daarop volgen laat: *Une (la Nation) doit s'étudier à leur donner* DE BONS EXEMPLES, *et éviter de leur en présenter des mauvais. L'imitation est fatale au genre humain; on imite quelquefois les vertus d'une nation célèbre, et plus souvent ses vices et ses travers.*" (Eene natie moet er zich op toeleggen om *goede* voorbeelden te geven, en te vermijden er slechte aan te bieden. De zucht tot navolgen is de menschen eigen; men volgt somtijds de deugden eener beroemde natie na, doch meermalen derzelver ondeugden en verkeerdheden.

Wat Vattel leerde, heeft voor ons de onderstelling, helaas! maar al te veel bewaarheid! De zucht tot navolging heeft niet dan zeldzaam zich kennelijk gemaakt in goede zaken. Er wordt hier niet bedoeld het navolgen van schoone voorbeelden in het weetenschappelijke, of in het industriële, in handel of zeevaart; hier wordt alleen gedoeld op zedelijke voorbeelden en dergelijke navolging. — Wanneer men in den tegenwoordigen toestand van Europa, te midden eener algemeene conflagratie, welke men dank mag wijten aan het weder in omloop brengen der door de beruchte Fransche omwenteling geprediste leerstellingen en verderfelijke begrippen in het Godsdienstige en Staatkundige; — wanneer men, zeggen wij, in een op nieuw sterk geschokt werelddeel, en in eene staatsvergadering, wier *antecedenten* tot regtmatige klagten hebben aanleiding gegeven, die woorden van Vattel hoort herhalen, door eenen man, die door zijne overmatige vrijheidsgezindheid eenige stoornis verwekt heeft in dezelfde staatsvergadering; moet men dan niet vragen, wat toch die afgezaagde spreuk, door de aanprijzing dier herinnering-overwaardige lessen, van een beroemd schrijver over de staatswetenschap? Wij laten hier de toepassing, die hij er *nu* van gemaakt heeft; maar mag men niet met reden vragen, of hij is ingedrongen in den schrijvers geest en meening? Hij vermijdt sich openlijk te verklaren, wie der in Spanje strijdende partijen regt heeft, en laat aan het oordeel eener altijd belanghebbende staatkunde de beoordeeling van het regt over; hij bepaalt sich slechts tot het willen doen ophouden van bloedstorten in den burgerkrijg, waarvan reeds door den afgezant van het ministerie Peel een einde is gemaakt! Misschien vergissen wij ons, maar wij dachten, dat hij zou hebben aangetoond, wat er eigenlijk moet verstaan worden door het *geluk* en de *ontwikkeling* der Volken; wat men toch voor *goede*, wat voor *kwade* voorbeelden te houden hebbe; en de hoedanigheden, waaraan de *deugden* en de *ondeugden* en *verkeerdheden* te toetsen zijn. Hoe menigeen mogt het groote voorbeeld der eerste Fransche revolutie als navolgens- en dus ook als lofwaardig aangeprezen, en heeft, door het klatergoud der nieuwere begrippen verleid, gemeend een schat te vinden, welke echter bij nader onderzoek niet gevonden werd. Hoe menigeen heeft zelfs in onze dagen de Julijnsomwenteling beroemd, en heeft niet begrepen, welk treurig geschenk zij aan het nieuw tot stand gekomene Europa aanbragt! In Frankrijk, in Engeland, worden thans leeringen gepredikt, welke door het aaplekkelijke van hare voorkomen gretig zijn opgenomen bij andere volken. — mag men daarom België, Spanje, Zwitserland gelukkig noemen? — mag men ze voor vrijer, voor verlichter, voor *verbeterder* natien houden? Duitschland vroet op enkele plaatsen in eenen ongemeenden graad, het is een zieke, welke naar geneesmiddelen verlangt, en die in den blinde elk aangeprezen tot zich neemt, onbekend of het schadelijk of weldadig werken zal. Ziet de kracht van het voorbeeld! Het constitutioneel Frankrijk, zelf een overdreven voorbeeld voor andere staten, heeft geleerd, dat zonder constitutionele vormen geen volk gelukkig kan zijn; dat waar die vormen niet erkend of ingevoerd zijn, dwingelandij heerscht, en het laat zich zeer eenvoudig regeringen dergelijken genoemd worden, en nu gelooft men persoonlijk vrij, dan onder en met die vormen. Zelfs in Servie dwingt het volk eene constitutie af, wanneer onderdrukking eener vrijheid meer te beweren is, waar die vrijheid niet rijp wordt geacht! Waarlijk het geschrift van [illegible] niet alzoo en de bedoeling geweest en toch wij meenen van [illegible] als of met het tegenwoordig vrijheids- en met de invoering der vertegenwoordigende vormen het geluk meest naar [illegible] als of dat ooit met eene andere [illegible]

als de betrachting eener reine zedeleer, eene betrachting, welke noodzakelijk tot het waarachtig geluk des menschen leiden moet, omdat zij het uitvloeisel is van zeine onveranderlijke Godswet, die door dezen kenbaar wordt. In hoeverre echter dat beginsel in werking gebragt wordt in de hedendaagsche staatkunde, en in de beschouwing der gewigtige vraagpunten, waarmede de tijd en het welzijn van ons werelddeel in zulk naauw verband staat, zal de tijd ons moeten leeren. Laat ons hopen, dat men het gezegde van Vatel ten beste moge begrijpen en opvolgen!

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. Wolff. L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena*

(Vervolg van No. 922.)

DICHTERS EN ANDERE LETTERKUNDIGEN.

Onder hen, die met goed gevolg Goethe in het treurspel hebben op zijde gestreefd, was Friedrich Maximilian von Klinger, van wien ik alreeds gesproken heb. Hij werd geboren in 1753 te Frankfort aan den Mein en stierf niet lang geleden, als generaal in dienst des keizers van Rusland, en curator van de hoogeschool te Dorpat. Zijn leven strekt ten bewijze, hoe een man van talent en hande, begaafd met vastheid van karakter en edelmoed van gemoed, in staat is zich door het geluk te beheeren. Zonder hulp, en belast met het onderhoud van zijne moeder en zuster, studeerde hij in de Godgeleerdheid op de hoogeschool te Giessen, en was daarna secretaris en dichter bij eene troep tooneelspelers, onder directie van zekeren Seyler — een man, die iets meer was dan een bloot tooneeldirecteur. Dezen post hebbende laten varen, trad Klinger, in het jaar 1778, als luitenant in dienst bij het Oostenrijksche leger, gedurende den Beijerschen successieoorlog. Na het sluiten van den vrede verliet hij de dienst en begaf zich naar Weenen, waar zijn vriend Goethe woonde, dan bij vervolgde spoedig die reis naar Petersburg, als voorlezer bij den Czarewitsch *Paul*, en officier in het Russische leger. In die stad klom hij van rang tot rang, tot dat hij in het jaar 1820 zijn ontslag uit de actieve dienst nam, met behoud van zijn geheele traktement, als een welverdiend jaargeld, en het overige van zijn leven in afzondering en rust sleet. Als treurspeldichter behaalde hij, nog zeer jong, door zijne *Tweelingbroeders*, den prijs door de Duitsche Maatschappij te Mannheim voor het beste treurspel uitgeloofd. Eene reeks van krachtige en kernachtige dramatische gedichten volgden dit gelukkig begin; maar zijne vroegere voortbrengselen gelijken niet meer zijne latere. Er is te veel vuur en hartstogt (en dit somtijds gekunsteld) in de eerste; terwijl de laatste daarentegen al te gematigd en naakt zijn. Hij gemeide de tooneelen, welke hem in zijne jeugd verrukt hadden, een man geworden zijnde vervielen in een tegenovergesteld uiterste. Alle zijne dramatische werken onderscheiden zich echter door eene gelukkige vereeniging van tragisch belang, en een krachtigen hartstogtelijken maar natuurlijken stijl, en dikwijls door schilderingen, in zijne voornaamste personnadjen; meer zoo misschien dan smaak van ons publiek, dat dezelfde treurspelen, welke meer vaderen zoeken dan laten bekoren, in onze dagen schreef van het Duitsch toneel verbannen zijn; en toen nieuwe uitgave van Klingers werken, nog niet lang geleden, aangekondigd werd, geene aanmoediging ontmoette. In zijne laatste jaren schreef Klinger een werk, getiteld *Betrachtungen über Leibnitz und die Welt*, een boek hoofdzakelijk merkwaardig om deszelfs kwade luim. De schrijver toont zich in hetzelve onbekend met alles, met de Christelijke Godsleer, met Plato, Kant, Goethe enz., en schoon vol diepzinnige en verhevene denkbeelden, vindt zulk een boek zelden bewonderaars, want kwade luim is zeker de slechste tegenspraak, die een schrijver van beziten, dewijl het stellig de menschen in het algemeen moet afschrikken, om kennis met hem te maken.

Omtrent's denzelfden tijd verlustigden twee andere treurspeldichters, beide Beijerschen, het publiek met dunne navolgingen van *Goetz von Berlichingen*. Zij waren Franz. Maria Babo, wiens *Otto von Wittelsbach* op alle Duitsche tooneelen met groote toejuiching vervolgen, en nog somtijds vertoond wordt, en Graaf Joseph August von Edbrine, wiens *Agnes Bernauerin*, uit dezelfde oorzaken als de vorige, onder het schoonste gedeelte der treurspelen behoort. Er is een goed eerlijk duel in beide, zoowel als eenvoudigheid, maar de dichterlijkheid, welke zij bezitten, is veel te gezocht van aard. De smaak voor deze ridderlijke dramas duurde gelukkig niet lang; want ik herinner mij, nog een jongen zijnde, vele derzelve op het tooneel mijner geboortestad te hebben zien spelen, dan het is overtollig den lezer te vermelden, dat dezelve de vergetelheid, en ik verkies liever het overige met stilzwijgendheid voorbij te gaan.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwtijdingen.

DUITSCHLAND. — Tentoonstelling van de werken der Schilderkunst zeer ingenomen met het schilderen op was- of waschverven, waarvan in 's konings paleis en in de werkplaatsen van onderscheidene kunstschilders proeven zijn genomen, welke bij uitstek voldoen. — Het Natuurkundig Genootschap ter bevordering van Oudheid- en Geschiedkunde heeft den 20 dezer dezelfs dertiende algemeene vergadering te *Wiesbaden* gehouden, waarin de gestorvene leden von Rössler, den dichter Braun en Müller te *Darmstadt* herdacht en onderscheidene verhandelingen gelezen zijn.

ENGELAND. — De Engelsche Letterkunde heeft het verlies te betreuren van hare meest begaafde Dichteres Felicia Dorothea Hemans, geboren Browne. Zij bezat eene uitgebreide letterkundige kennis, gelijk dit, wat de klassische literatuur betreft, in hare gedichten *Sceptic*, *Modern Greece* en een aantal andere, en wat de Spaansche en Hoogduitsche aangaat, in hare *Siege of Valencia*, haar *Songs of the Ijd*, en haar *Lays of Many Lands*, zigtbaar is. Het is moeijelijk de titels haarer voornaamste werken op te geven, want haar geest is ongemeen vruchtbaar geweest. Reeds op haar tiende jaar zijn proeven van haar dichttalent uitgegeven. In de volle kracht van hare ontwikkeling gaf zij *Dartmoor*, *the Restoration of the Works of Art to Italy* en haar *Dramatic Scenes*. Onder hare werken heeft den meesten opgang gemaakt de *Records of Woman*, maar voor haar fraaiste gedicht wordt door sommigen gehouden *the Spirits Return* in haar *Songs of the Affections*. Van hare verzameling Nationale liederen (*National lyrics and Songs for Music*) zijn vele door hare zuster op muzijk gebragt en populair geworden. In proza heeft men van haar alleen eene reeks van stukken over Buitenlandsche Letterkunde, geplaatst in het *Constable's Edinburgh Magazine*. Behalve andere verdiensten van de dichterlijke voortbrengselen van Mrs. Hemans worden zij geprezen wegens eene zuiverheid van versification, welke bij weinige Engelsche dichters in die mate wordt aangetroffen.

FRANKRIJK. — Heeft men in het verledene jaar in *Duitschland* het honderdjarig bestaan eener Duitsche Bijbelvertaling gevierd, heeft te *Parijs* gevestigde Bijbelgenootschap *voor Frankrijk en het Buitenland* heeft in dezelfs algemeene vergadering, den 1 Mei, onder voorsitterschap van den Admiraal Van Hall gehouden, het derde eeuwgetijde herdacht der eerste verschijning eener Vertaling van den Bijbel in 't Fransch. Deze vertaling, gevaardigd door Robert Olivetan, verscheen in 1535; en heeft ten grondslag gestrekt der vertalingen van Martin en Osterwald. Bij die gelegenheid is opgemerkt, dat ook de eerste Engelsche Bijbelvertaling in 1535 het licht heeft gezien, en dat het eerste Engelsche Nieuwe Testament in *Holland* gedrukt was, van waar het vervolgens in *Engeland* is ingevoerd. — Een zeldzaam voorbeeld van ongemeene duurzaamheid der kiemkracht in eene Egyptische sjuin, welke binnen de omwindsels eener mummie was gevonden, deelden wij mede in ons No. van 11 Zondag en Maandag. Een gelijk voorbeeld wordt thans uit *Frankrijk* gemeld. Men heeft namelijk in het Dept. *de la Dordogne*, in eene grafplaats uit de 5de of 6de eeuw onzer tijdrekening, onder een steen, bestemd om het hoofd van het lijk op te dekken, een klein rond zaligevonden, in de aarde geboord en met een dunne laag cement omgeven, welk gat opgevuld was met kaadkorrels, die men onderscheidt even oud te zijn als het graf, waarin zij zijn gevonden. Dezen doornen tuinman te *Bergerac* vervolgens gezaaid zijn beboorlijk ontkiemd en daarvan hebben een *Heliotropium vulgare*, *Centaurea cyanus* en *trifolium minimum* in bloei gestaan. — De drie schilderstukken, waarvan twee van den Spaanschen Schilder Esteban Murillo, uit de verzameling van den Maarschalk Soult, omtrent welker aankoop voor de Civiele Lijst dezer dagen aanmerkenswaardige bijvoorgevallen, waarmede zelfs het publiek in de Dagbladen is heene schenden, zouden door alle kenners, die dezelve bezigtigd hebben, als ware meesterstukken geroemd. De eerste, de Onbevlekte Ontvangenis genaamd, stelt Maria voor in de maanlijke volmaaktheid, gekleed in een zeer witte lijkwade, kunstig geplooid, zodat de omtrekken van het slanke en bevallige lichaam er niet door verborgen worden. Zij staat opgetrokken op eene bol, zeer schoon verbeeldende den haar den kop, terwijl zij omringen worden door Engelen de Cherubijnen in verschillende houdingen rondom haar heen zwevende. Het bevallijke en verhevene is in dit stuk op het treffendst vereenigd. Tamelijk dat het stuk, bij het schoonmaken, geleden heeft. De tweede schilderij, meer in de manier van Van Dyck gewerkt, welke Murillo verlaten had toen hij het vervolgde stuk vervaardigde, stelt den Heiland voor, den lamme genezende. In dit stuk is het Christushoofd van eene buitengewone schoonheid. De derde schilderij, door Murillo vervaardigd, stelt Petrus in de gevangenis voor, door een Engel bezocht. Het hoofd van Petrus vooral is van eene verwonderlijke schoonheid; men ziet hijna den Apostel spreken en leest op zijn gelaat wat hij wordt voorgesteld te zeggen. De weinige bekendheid van velen met de Spaansche schilderschool maakt het kabinet van den Maarschalk Soult, 't welk honderd en een stukken uit dezelve bevat, bijzonder merkwaardig. Men heeft uit de Dagbladen kunnen zien, dat de koop der drie straks vermelde stukken vernietigd is, en dat de 500,000 franken, welke daarvoor waren aangewezen, tot andere einden bestemd zijn.

NEDERLANDEN. — Op Vrijdag den 9 Junij zal de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te *Leijden* en op den 26 daaraanvolgende het Provinciaal Utrechtsch Genootschap, de algemeene jaarlijksche vergaderingen houden, eerstgemelde te *Leijden*, laatstgemelde te *Utrecht*. — Te *'s Gravenhage* heeft het examen plaats gehad van de leerlingen der Koninklijke Muzijkschool. Op den laatsten dag van dit examen is hetzelve door eene talrijke en aanzienlijke schare toehoorders bijgewoond. Op dien dag hebben de leerlingen der onderscheidene zangklassen zich zoo wel in de kooren als in de solo's doen hooren. Algemeene tevredenheid heerschte er bij de aanwezigen over de vorderingen, die de jonge lieden sedert het vorige examen in den zang gemaakt hadden. De kweekelingen der eerste klasse muniten

bijzonder het, en maakt lof verdient Mejufvrouw Maaijer vermeld te worden, wier talenten reeds blijkens het muziekfeest in October ll. in de residentie geheerd, door velen zijn bewonderd. Ook het werk, door de Solo-klasse aangeboden, heeft wederom de levendigste blijken van goedkeuring ontvangen. Daarna had er eene prijs-uitdeeling plaats, waarbij aan een aanzienlijk getal leerlingen prijzen van bijzondere vlijt, van vlijt en ter aanmoediging gegeven zijn. Een talrijke en aanzienlijke schare woonde dit laatste gedeelte van het examen bij.

Letterkundig Berigt.

HELENA of WAARHEID en LOGEN's Beeld der hedendaagsche groote wereld. Naar het Engelsch van Miss Edgeworth, door J. J. Ammit. *Eerste deel.* Te Amsterdam bij M. L. SCHONEKAT. 1835. IV en 295 Bladz. Prijs *f* 2,50.

De *Helena* van Miss *Edgeworth*, de kortelings gegeven Roman dier beroemde schrijfster, is in Engeland zoo algemeen met lofspraak ontvangen, en de vertalingen daarvan, in Duitschland en Frankrijk verstaud tot de navolging van het werk uitgekomen, hebben hetzelve zoo veel goeds doen verwerven, dat het overbodig zou zijn, over de diepe menschkennis, die onderhoudende, levendige en levendige schrijfwijze, waardoor zich deze Roman aanbeveelt, breed uit te wijden. Wij hebben hier alleen de Nederduitsche vertaling te beoordeelen, en durven, hoezeer niet bekend met de Duitsche en Fransche overzettingen, veilig verzekeren, dat geene vertaling in eenige zandope staat die van den heer Ammit het zal overtreffen. Geen moeite is hier omzien, om met de meeste getrouwheid den oorspronkelijke terug te geven; en dit is gezocht op eene wijze, welke te gelijk den rijkdom en de buigzaamheid onzer moedertaal, en de bekwaamheid van den vertaler bewijst. Wij zullen derhalve niet, deze uitmuntende vertaling van dezen uitmuntenden Roman aan ons lezend Publiek aan te bevelen.

Graanmarkten te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 29sten Mei.*

TARWE. — Pulke Poolsche, prijshoudend, mooije, roode soorten, ook schaars: 132 pulke hoogbonte Pools. *f* 220; — 132, 133 jarige Wismar *f* 177; — 122 blauwpulke Vries. *f* 138; — 131 N. Holst. *f* 167; — 128 O. Lubecker *f* 160; — 132 ordinaire witbonte Pools. bij partij *f* 211.

ROGGE. — Weinig handel, doch prijshoudende: 115 ℔ Archangel *f* 130; — 124 N. Drents *f* 142; — 119 O. Pruis. *f* 150; — 122 Pruis. Bonners *f* 145.

GARST. — Als voren; 104 ℔ O. Fijne Deens. *f* 88 bij partij.

HAVER. — Stil; 84 ℔ N. Fijne *f* 100 aan de Zaan.

BOEKWEIT. — Prijshoudend: 122 ℔ N. Groo. Veen *f* 120.

Beurs-prijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 29sten Mei.*

	Laagste Koers	hoogste Koers	koers van h.		Laagste Koers	hoogste Koers	koers van h.
NEDERLAND. pCt.				Dito 16	5	104			
Werk. Schuld	2	55 9/16	55 1/8	55 3/8	Cert. dito	2 1/2	5	98 3/4	99	98 3/4
dito dito	5	101	101 1/16	101	Obl. te Lond.	5				
Uitgestel. dito		1 3/4			Cert. te Hamb.	5				
Kansbill. dito		25 1/16	25 1/16	25	Ins. in Assig.	6	69		69 1/8	
Amort. Synd.	4 1/2	95	95 1/8	95	Certific. dito.	6	69 1/8			
Dito dito.	3	79 3/8	80	79 3/4	PORTUGAL.					
Schatkistbill.	4	100			Aand. L. f 600		119			
Hand.-Maats.	4 1/2				RUSSLAND.					
FRANKRIJK.					Dito dito R. 50		111 1/4		112	111 1/2
Ins. Grootb.	3				Neg. L. 1830.	4				
ENGELAND.					OOSTENRIJK.					
Dito p. Pza	6	3			Aand. B. f 100.					
SPANJE.					Dito dito	250	4	128		
Pers. R. Edams.	5	44 3/8	45 3/8	44 1/8	Metallick.	5	98 7/8		99	
Dito f 1000.	3	26 1/2	27 1/8	26 3/8	Dito L. gep.	5				
Cert. Oud. & Lep.	4				Dito.	2 1/2				
Fransche Uitg.		18 1/2	18 7/8	18 5/8	Obl. Gouv. & C.	5				
Cert. B. Lond.	5	41 7/8	42	41 5/8	Dito.	4				
Engelsch Uitgel.					Cert. Stalab.	2 1/2				
PORTUGAL.					Ween. B. act.	3				
Obl. te Lond.	5				N. Ween. Aand.					
Dito dito	3				DENEMARKEN.					
NAPELS.					Leen. te Lond.	3				
Certific. Lab.	5				BRAZILIEN.					
Dito Falc. & C.	5	91 3/8	91 1/2		Dito Rosech.	5	85 1/2			
Leen. Lond. B.	5				GRIEKSCHE.					
RUSLAND.					Dito te Lond.	5				
Obl. Hope & C.	5	104 1/2	104 1/2							

Gefronddt:

W. H. DE BRUS, van Utrecht,
p. a. H. DE BRUIJN.

Breda, den 29 Mei 1835.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.

De ondergeteekende heeft hedenmorgen zijne KOMMISSIE- en WISSELKANTOOR alhier, open *Zeden* te doen opleiden, bij betuigt zijnen openlijken dank voor het genotene vertrouwen, terwijl hij den Heer A. J. VAN HAM alhier, dezelve voor eigen Rekening zal voortzetten, beleefdelijk aan zijne Begunstigers durft aanbevelen.

Tilburg, den 31. Mei 1835.

E. KANN.

Ik gedraag mij aan bovenstaande Annonce en zal door eene prompte en civiele bediening mij het vertrouwen mijner geachte Begunstigers waardig maken.

Tilburg, den 1. Juny 1835.

A. VAN HAM.

AANBESTEDING.

Kerkvoogden en Notabelen der Nederduitsche Hervormde Gemeente van de stad Zierikzee, provincie Zeeland, maken bekend, dat, op *Vrijdag den 12den Junij* 1835, des voormiddags om *elf* ure, binnen gezegde stede, onder nadere approbatie, in het openbaar zal worden Aanbesteed:

Het BOUWEN van een GEHEEL NIEUW KERKGEBOUW, *binnen gezegde Gemeente.*

Waarvan de Bestekken in de gewoonelijke Logementen aldaar te bekomen zijn, en dit Rijk ter lezing zullen liggen, alwaar nadere inlichtingen voor de Besteding de vereischte aanwijzingen en door allen kunnen verkregen worden, en inmiddels bij den Heer F. HUIZERS aldaar te Breda, de vereischte inlichtingen te bekomen zijn.

Kerkvoogden en Notabelen voornoemd,

F. J. OLIVIER, Vz.

Ter ordre van dezelve,

W. H. DE JONGE, *Secretaris.*

*** Aanstaande Woensdag, 3 Juny 1835, Publieke Verkooping in het Groote Verkoopings-Lokaal over de Militaire Slaakwacht van MEUBILAIRE en andere GOEDEREN.

Te Koop ruim 4000 Masten Boomen,

staande te Oosterhout, aan de *Heyhoef*, benevens eene menigte Zaagblokken en Heipalen, lang van 5 tot 14 ellen; adres bij den Notaris VAN VUGHT, te Roozendaal en W. KNAPEN, Kastelein in de *Heyhoef* voornoemd. Brieven *franko*.

P. VAN VUGHT.

STOOMVAART

PRINSES MARIANNE

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*, in Juny 1835.

Van *Middelburg*		Van *Rotterdam*	
Dingsdag den 2, 's morgs.	5 uur	Maandag den 1, 's morgs.	7 uur
Vrijdag " 5, "	6 "	Woensdag " 3, "	9 "
Zondag " 7, "	8½ "	Zaterdag " 6, "	12 "

Door DE ERVEN DOORMAN, Boekhandelaren en J. B. STEURWALD, Steendrukker te *'s Gravenhage*, zal by inteekening worden uitgegeven, in 30 à 35 afleveringen, eene nieuwe uitgave der Heilige Schrift, onder den titel:

BIJBEL voor HUISGEZINNEN,

versierd met niet minder dan zeventig Platen.

De prijs van elke aflevering is gesteld op twintig centen, onder welke prijsbepaling de Platen zijn begrepen.

In alle voornaame Boekwinkels is een uitgezocht bericht, benevens proef van papier, letter en platen voorhanden. De inteekening is tot den 30sten Juny aanstaande opengesteld; alsdan na dit tijdstip de prijs van elke aflevering met 20 pCt. worden verhoogd.

Bij de Uitgevers dezer is van de Pers gekomen:

HANDLEIDING TOT DE OEFENING MET DE SABEL, zoo dienstig der Cavallerie in het Nederlandsche Legerwezen, ingevolge dienst Reglement van den Generaal La Rocca Aimon, waarin worden aangegeven de onderscheiden kommando's der krijgswijzen, bewegingen der houwen — der steken — der paradeu — voor de infanterie, en de hoofweh paar willekeur — en de kommando's voor den aanval en de verdediging. Prijs . . . . . 30 Cents.

Zijnde deze laatsten met veel succes gedebiteerd geweest.

HANDLEIDING TOT HET AFRIGTEN VAN PAARDEN, volgens de methode Baucher, vrij gevolgd, voornamelijk ten dienste van Onder-Officiers en Korporaals der Kavallerie. Prijs . . . . 20 Cents.

Deze Handleiding is in de volgende hoofdstukken verdeeld:

I. Wijze van zadelen, tuigen en opzitting, het zadel, het opstijgen en het gewigt des ruiters. — II. Afrigting, stilstaande. Het buigen van den hals, regts en links, het plaatsen van het hoofd en het teruggaan. — III. Afrigting in den stap. — IV. Afrigting in den draf. — V. Afrigting in het galoppeeren, den galoppsprong, het springen over de sloot en den slagboom. — VI. Wijze om de paarden aan de wapenen en het varen te gewennen.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.